

JAKO RYBA VE VODĚ

POTÁPĚČ A PODVODNÍ FOTOGRAF MICHAL ČERNÝ

S Michalem Černým se znám od svých sedmnácti let, vždycky tíhl k přírodě, horám... Když nám bylo něco přes dvacet, začal být tajemný a říkal, že něco chystá, ale nemůže zatím prozradit co. To něco byla potápěčská licence. Pak naší jizerskohorské partě na patnáct let zmizel pod hladinou, aby se vynořil jako úspěšný český podvodní fotograf.

Ptala se Helena Syrovátková • Foto Michal Černý

Potápět jsi se začal před patnácti dvaceti lety. Co byl ten první impulz?

Asi jako teď, seděl jsem v hospodě se známým, a když jsem zjistil, že se potápí, druhý den jsem volal do potápěčské školy a přihlásil se do kurzu.

Nejde to tak, že si potápění nejprve vyzkoušíš s nějakým kamarádem, taková první lekce zdarma?

To bych nedoporučoval, jedině takzvaný seznamovací ponor s někým, kdo je k tomu oprávněn. Rozhodně se tu dnes nedomluvíme, že ti na zítřek půjčím vybavení a prohlídneš si dno přehrady. Kdo se chce stát potápěčem, musí absolvovat základní kurz, já si ho udělal v lomu v Jesenném v Podkrkonoší. Pak obdržíš mezinárodní certifikaci, na základě které se můžeš potápět s přístrojem. Nikoli s bombou, tu mají teroristi. Když někdo říká, že se potápí s bombou, pod vodou dýchá kyslík a na nose má brejle, tak vím, že to není potápěč.

A co dýcháš a máš na nose ty, respektive správný potápěč?

Dýchám vzduch, který mám ve dvou lahvičkách na zádech. S kyslíkem se dá bezpečně potápět jen do šesti metrů. A na nose mám masku. Brejle se říká takové svorce, která drží pohromadě dvě lahve na zádech.

Byl první ponor nezapomenutelný? Jaké je to v hlubinách?

Jasně, byl nezapomenutelný. Stejně jako jiné věci, které děláš poprvé v životě. Ale potápění pro mě není o nějakých hlubinách. Nejsem z těch, kdo si odškrťávají,

Kanic proměnlivý v péči
čistících krevetek.
Fotografie byla pořízena
na souostroví Jardines
de la Reina (Královny
zahrady) na Kubě

že byli v padesáti metrech. Samozřejmě, když vím, že takhle hluboko je třeba nějaký zajímavý vrak, tak proč se tam nepodívat, ale v českých vodách je nejzajímavější podívaná kolem pěti metrů hloubky, pak většinou není už nic. Nahoře se drží štiky, sumci...

Já myslela, že sumec je u dna?

Tam je na zimu, zahrabe se do bláta. Jakmile se voda oteplí, tak sumce potkáš pod hladinou v keřích, mezi popadanými kmeny, mají rádi skrýše z potopených pramic. Mají svá oblíbená místa, kde vlastně „bydlí“. Ale neboj, ryby jsou plaché.

Na suchu mluvíš hodně, jsi zábavný společník, pod hladinou je ale svět ticha, komunikuje se gesty. To mi k tobě zpočátku moc nesesedlo. Byl to útěk Michala před Michalem?

Spíš Michala před ostatními... V práci toho hodně namluvím a jsem pořád v kontaktu s novými lidmi. Pod vodou si odpočívám, tam je všechno klidnější. Ale není pravda, že tam je úplné ticho – zvuk se tam šíří. Existují lokality poblíž železniční tratě, tam slyšíš každý vlak, a dokonce i vibrace. Akorát jak se při ponoru zaplní ucho vodou, tak nepoznáš, odkud zvuk přichází.

Máš kvalifikaci Dive Master, která zahrnuje i vodní záchranářství. Máš profesionální ambice? Dá se potápěním uživit?

Ne, nemám ambice se profilovat tímhle směrem. Tuhle mě jeden známý poprosil, jestli bych mu nepomohl opravit odtokový kanál v zahradním jezírku, byl z toho dvouhodinový ponor, to rád pomůžu, taky organizuju různé expedice, ale nechci brát potápění jako kšeft.

Tvoje domovská základna je zatopený lom v Jesenném, co tam je k vidění a čím vystrašíš koupající se veřejnost třeba jablonecké přehrady?

Lom v Jesenném není moc hluboký, má zhruba třináct metrů, ale díky tomu, že je soukromý, tak je pěkně zarybněný. Jsou tam jeseteři, tolstolobici, raci, sumci, škeble... je tam opravdu na co se dívat.

Jablonecká přehrada je asi nejzajímavější ze všech jizersko-horských přehrad, je nejčistší a podél hráze se dají najít zajímavé věci.

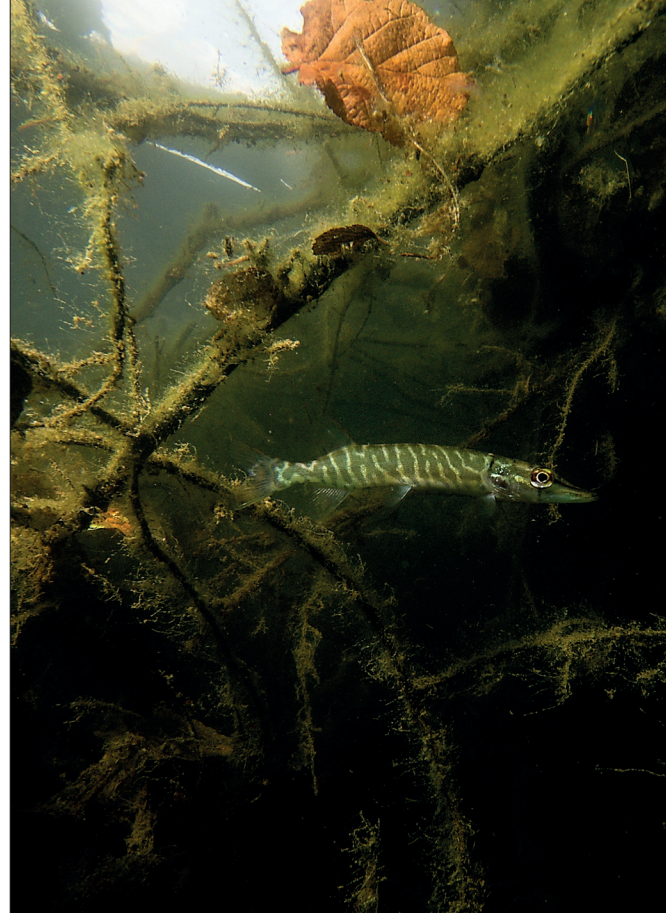
CO JE POD HLADINOU LIBERECKÉHO KRAJE?

Myslíš jako spadlé sluneční brýle, nějaký ten utopený mobil?

To taky samozřejmě, klíčky od auta... Ale našel jsem několik odznáčků z dob Rakousko-Uherska oslavujících Franze Josefa, které byly sto let pod vodou. Někdy najdeš bohužel i věci spojené s trestnou činností, rozstříhané espézetky, techničáky. To pak nahlašujeme a předáváme policii.

Prozradím čtenářům, že do příštího čísla nám připravíš článek o potápěčských zajímavostech v Libereckém kraji, tak tohle téma už brzy opustíme, ale potápěl ses ve všech jizerskohorských přehradách – jak je to například se Souší, která slouží jako zdroj pitné vody?

Pro nás platí stejná pravidla jako pro plavce. Kde se nesmí koupat, nesmí se ani potápět. Potápí se tam jen v rámci revizí hrází nebo například výcviku IZS.

Deset let taky pod vodou fotíš. Kdy se z potápěče stane fotograf?

Pořád jsem hlavně potápěč. Začínal jsem fotit s klasickým kompaktem, ke kterému jsem si pořídil potápěčský set. Když ty první pokusy, na které jsem byl tenkrát tak hrdý, vidím dnes, zhrozím se. Teď mám Olympus PEN E-PL5, dva podvodní blesky a dvě video světla od špičkového podvodního kameramana Hugo Habrmana. Světla mají široký úhel osvětlení a osvětlí celou

Podmořský makro svět nám občas ukazuje neuvěřitelné pohledy, například do nitra zévy obrovské

Fotografie štíhlete skrývajícího se v potopených větvích získala hlavní cenu na fotosoutěži Jesenský rak 2015

Fotografování krokodýla amerického ve volné vodě řadí Michal Černý mezi své nejsilnější potápěčské zážitky

plochu, takže v českých tmavých vodách i vidím, bleskem pak jen dosvicuju, taky záleží na cloně a času. Fotím na manuál, automatické režimy pod vodou moc nefungují.

Tvoje snímky získávají i ocenění, pochlub se.

Nejčerstvější cena je z mezinárodního festivalu PAF Tachov, kde jsem získal druhé místo v kategorii Mistrovství ČR ve fotografování pod vodou, a hodně si cením toho, že dva moje

snímky se probojovaly do osmdesátky nejlepších fotek v soutěži Czech Nature Photo.

Co nejradši fotíš?

Potápěči se dělí na rybičkáře, vrakaře a jeskyňáře. Já mám radši ten život, jsem rybičkář a úplně nejradši mám makrofočení. Ale fotím podle lokality a podle toho si беру objektiv – jiný na žraloky, jiný na krevetky, nahožábré...

Potkal ses se žralokem?

Potkal jsem jich spousty. Ale film Stevena Spielberga Čelisti jim udělal hodně špatnou reklamu. Pád kokosového ořechu zabije ročně víc lidí než žralok. Třeba žraloka dlouhoploutvého můžeš potkat v Egyptě, ve vzdálenějších lokalitách od břehu. Člověk není na jeho jídelníčku – když už někoho napadne, tak většinou surfaře, kterého

POTÁPĚČI SE DĚLÍ
NA RYBIČKÁŘE,
VRAKAŘE A JESKYŇÁŘE.
JÁ JSEM RYBIČKÁŘ.

si splete s lachtanem. A velmi rychle ho zase vyplivne, jenže pro člověka je to často fatální. V některých destinacích jsou žraloci tak zvyklí na lidi a potápěče, že se dají krmit z ruky a cvičit jako v zoo.

Měl jsi někdy pod vodou strach? Co takový perutýn, ten přeci má ostny a nebojí se je použít...

Jasně, je jedovatý, ale není útočný. Když jsem ho fotil, neměl jsem strach. Zato Triggerfish útočí, když si hlídá hnízdo s jikrami, dalo

by se říct, že po posledním setkání mám o něco kratší ploutve (smích). Jiné ryby nebo medúzky jsou jedovaté na dotek. Vždycky tak platí zásada, že pod vodou na nic nesahám, hlavně ne na to, co neznám. Většina ryb a živočichů v exotických destinacích je jedovatých. Je to problém spíš u šnorchlařů, kteří si ze dna vyloví hezkou mušličku, dají si ji za plavky, ale neví, že je to třeba jedovatá homolice – pokud ta dohne, může to skončit i smrtí.

Takže už žádné šnorchlování ve Středomoří?

Ne, to se nemusíš bát, ale raději nesahej na nic, co neznáš. Chorvatsko je

na živočichy slabší, ale zase tam jsou zajímavé vraky z první a druhé světové války. Jeden z nejhezčích leží poblíž Istrie. Parník z první války Baron Gautsch, říká se mu Titanik Jadranu. Má i přesah do českých dějin, protože se na něm plavili vojáci c. a k. armády, z budoucího Československa.

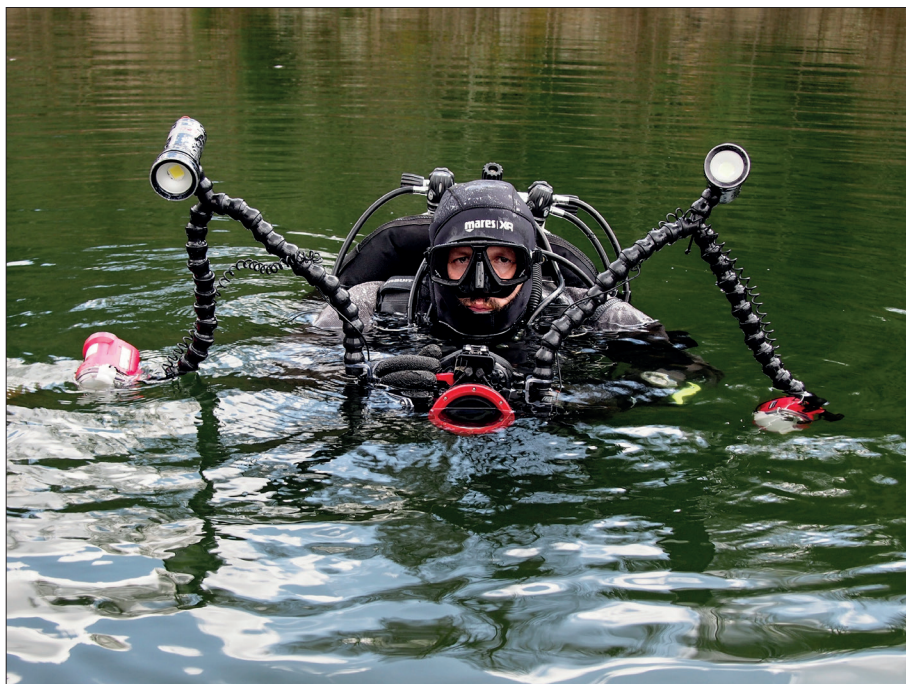
Říkal jsi, že ve vodě máš radši život, ale jaký je pocit sestoupit k vraku, k místu tragédie?

U vraku, který na dně leží sto let, si to moc neuvědomuju. Loď je rozpadlá, jsou propadlé paluby... ale u čerstvých vraků je ten pocit hodně depresivní, třeba v Egyptě je vrak parníku Salem

Express, který se potopil v roce 1991 s poutníky ze Saudské Arábie, byly tam stovky obětí. Na dně zůstaly kufry s nápisem Happy Journey, auta, vybavení – to se člověka dotkne.

Ať nekončíme smutně – na jaký zážitek z vody nezapomeneš?

Určitě mi ve vzpomínkách zůstávají mimořádné situace, třeba když jsem fotil hejno bělic, do kterého najížděla štika – to je úžasná podívaná. Nebo když potkáš rybu, která má náladu se fotit, úhoří rádí pózují. A pak záchrany ryb zamotaných do vlasců. Jednou jsme vyprostili z utrženého háčku jesetera, dvacet minut pak plaval s námi a dělal nám průvodce. ■

MICHAL ČERNÝ

*1979 v Jablonci nad Nisou

- S potápěním začal v roce 2002 v lomu Jesenný
- Má kvalifikaci – Dive Master
- Potápí se v českých a evropských vodách, pořádá expedice do exotických lokalit
- Publikuje v časopise Buddy Potápění
- Je ženatý, děti nemá

Více fotek a zážitků z expedic najdete na jeho webu www.blackjn.cz